

blad 84(4):97-100.

● VAN DE POEL, L., 1959. Faune malacologique du Hervien. Troisième note (première partie). Bulletin de l'Institut royal des Sciences naturelles de Belgique 35 (15):1-28.

● VOGEL, F., 1895. Beiträge zur Kenntniss der Holländischen Kreide. I. Lamellibranchiaten aus der Oberen Mucronatenkreide von Holländisch Limburg. II. Die Fossilien des Neocomsandsteins von Lossler und Gildehaus. E.J. Brill/R. Friedländer u.

Sohn, Leiden/Berlin.

● WEIJDEN, W.J.M. VAN DER, 1943. Die Macrofauna der Hervenschen Kreide mit besonderer Berücksichtigung der Lamellibranchiaten. Mededeelingen van de Geologische Stichting (C)4 (2):1-139.

BOEKBESPREKINGEN

WEIDEVOGELS IN EEN VERAN- DEREND LANDSCHAP

Meer kleur in het grasland

GELD, J. VAN DER, N.M GROEN & R. VAN 'T VEER, 2013. KNNV Uitgeverij, Zeist. ISBN 978 90 5011 4578. Genaaid, gebonden, full colour en 189 pagina's. Prijs € 29,95. Verkrijgbaar in de boekhandel en via www.knnvuitgeverij.nl.

Onze geel (boter- en Dotterbloemen), rood (Rode klaver) en roze (Echte koekoeksbloemen) gekleurde graslanden van weleer zijn veranderd in een eenvormig en monotoon groen grastapijt. Is dit het resultaat van onze huidige vorm van intensieve landbouw? Ligt juist daar de oorzaak van de drastische teruggang van onze weidevogels? Het is in ieder geval duidelijk dat het niet goed gaat met onze Nederlandse weidevogels en ondanks de vele inspanningen lijkt het maar niet te lukken om hun achteruitgang te stoppen. "Weidevogels in een veranderend landschap" gaat in op de oorzaken van die terugval en maakt duidelijk dat meerdere factoren een rol spelen.

In een negental hoofdstukken wordt uitgelegd wat weidevogels zijn, wat hun leefgebied is en wat de invloed en oorzaken zijn van het veranderende landgebruik van de laatste 100 jaar. Vanaf de tweede helft van de vorige eeuw komt de kwaliteit van de weidevogelgebieden door de landbouw in het gedrang. Voor de productie van gras met een hoge voedingswaar-

de wordt het grasland intensief gebruikt en beheerd. Het kleinschalige landschap verdwijnt en onder andere ruilverkavelingen maken de weilanden steeds minder aantrekkelijk voor weidevogels. De voormalige natte en laat in het seizoen gemaaid hooilanden maken plaats voor droge weilanden met snelgroeïend gras dat zelfs al in april een eerste snede kan opleveren. Stadsuitbreiding, aanleg van wegen en industrieterreinen, ontwatering maar ook burgers die de kleine boerderijen bewonen die verlaten zijn door de boeren (die de kleine boerderijen hebben vervuild door grotere) en die vaak paarden rond hun huis laten lopen, leggen een belangrijke claim op de voormalige geliefde weidevogelgebieden; daarmee komt de weidevogelbevolking verder in de verdrukking.

Verder wordt uitgebreid stilgestaan bij zaken als bemesting en de rol van predatoren. Lange tijd is gesuggereerd dat de trek naar de winterverblijven ook debet zou zijn aan de achteruitgang, maar onderzoek heeft aangetoond dat ook daar de echte oorzaak niet ligt. Duidelijk is in ieder geval dat er te weinig kuikens worden geboren en worden grootgebracht om de populatie in stand te houden. Uit de intensief beheerde graslanden kunnen de kuikens minder energie halen omdat het aantal, de grootte en de variatie in insectensoorten afnemen door ontwatering en een te hoge mestgift.

Onze weidevogels broeden grotendeels op boerenland en zelfs het betalen voor weidevogelvriendelijk beheer heeft niet gezorgd voor een betere weidevogelpopulatie. De primaire doelstelling van voedselproductie resulteert in een intensief beheer, waarbij de uiteindelijke verliezers de weidevogels zijn. Zelfs in natuureservaten die voor dit doel zijn aangekocht dalen hun aantallen. Als we in Nederland weidevogels willen behouden dan zal het beheer, maar ook het beleid, veel duidelijker rekening moeten

houden met de ecologische eisen die ze stellen aan hun omgeving. Extensief landgebruik met een geringe grasproductie is de oplossing, maar voor dit beheer lijkt bij boeren onvoldoende draagvlak te bestaan. Het verleggen van subsidiegelden van gebieden met onvoldoende resultaat voor de vogels naar kansrijke gebieden biedt mogelijk een oplossing.

De negatieve trend is dus nog te keren, aldus het boek. Om een goede weidevogelstand te krijgen moet in elk geval aan de volgende voorwaarden worden voldaan: het hooiland moet nat en kruidenrijk zijn, in de voorjaarsmaanden een hoog waterpeil hebben en er mag pas na 15 juni gemaaid worden.

Kortom, weidevogels in een veranderd landschap geeft een opsomming van (mogelijke) oorzaken van de achteruitgang, maar gelukkig ook een aantal praktijkvoorbeelden van een goed en effectief weidevogelbeheer. Het is natuurlijk een waardevolle leidraad voor boeren, beheerders en vogelliefhebbers maar de toekomst moet uitwijzen of het tij daadwerkelijk te keren is.

HENK HEIJLIGERS

BEVER

DEKKER, J. & S. VREUGDENHIL, 2012. KNNV Uitgeverij, Zeist. 108 pagina's. ISBN 978 90 5011428 8. Prijs € 19,95. Verkrijgbaar in de boekhandel en via www.knnvuitgeverij.nl.

Het gaat goed met de Bever in Nederland; de soort is aan een flinke opmars bezig. Op steeds meer plaatsen kan de Bever of zijn sporen worden waargenomen: Tijd om je eens wat meer te verdiepen in deze bijzondere diersoort. Dit boek biedt daarvoor een prettig leesbaar startpunt. Het is uitgegeven in het kader van het jaar van de Bever, alweer twee jaar geleden. Na een algemene introductie vertelt

het boek over de geschiedenis van de soort in Nederland. Het gaat dan over wanneer en hoe de Bever is verdwenen en hoe het de soort vergaat sinds de eerste herintroducties in de jaren '80. Vervolgens worden aan de hand van de seizoenen de beveractiviteiten beschreven. Geweldig is om te lezen hoe de Bever invloed uitoefent op het landschap, flora en fauna. In een hoofdstuk over Bevers en mensen wordt aangegeven hoe je de dieren kunt waarnemen en hoe je verwarring met andere soorten met vergelijkbare sporen kunt uitsluiten. Ook worden in dit hoofdstuk zaken belicht rondom wetgeving, hoe kan worden omgaan met overlast en hoe rekening kan worden gehouden met Bevers in bouwprojecten en verkeer. Daarbij wordt ook duidelijk dat de soort ons de nodige voordelen oplevert. Een beetje vreemd allegaartje is dit hoofdstuk dus wel. Tenslotte wordt de toekomst geschetst; het is nog lang niet gedaan met de uitbreiding van de Bever in Nederland. We zullen dus meer rekening moeten gaan houden met zijn aanwezigheid. Gewone hoofdstukken worden afgewisseld met interviews met experts, die vaak ook nog aanvullende informatie geven over het leven van dit zoogdier. Leuk, maar het neemt wel heel veel plaats in. Ik had dan toch liever gehad dat het boek nog wat dieper was ingegaan op de ecologie van de soort. Aan de andere kant biedt het boek wel een brede kijk op dit spectaculaire dier. In die zin is het zeker geslaagd.

GUIDO VERSCHOOR